

Suriye'de 1,5 yılını dolduran iç savaş bölgenin yeni vekaleten savaş alanına dönüşmüştür.
Bir anlamda İran ve rakipleri Suriye üzerinden bir vekâleten savaşa girişmişlerdir.

Ortadoğu'da Kilitlenen Güç Mücadelesi ve Yeni Çatışma Olasılığı

Deadlocked Power Struggle in the Middle East and the Possibility of a New Conflict

Serhat ERKMEN

Abstract

In the 20th century, the Middle East has suffered from several conflicts which caused new problems in the region. These conflicts have mainly taken place in the aftermath of big changes or deadlocks in the regional subsystem. The so-called Arab Spring and the civil war in Syria seem to have produced similar effects. Therefore, there is a strong possibility that the Middle East will experience new conflicts arising from the dynamics pertaining to the region.

Keywords: Middle East, Regional Dynamics, Israel-Lebanon War, Hezbollah, Conflict

Özellikle günümüz Ortadoğu'sunda 2003 sonrasında yaşanmaya başlayan değişim sürecinin hala tamamlandığı söylenemez. Irak'ın askeri ve siyasi olarak eski gücünü yitirmesi bölgedeki güç dengesinin "Sünni-Şii" ekseninde yeniden tanımlanmaya başlamasına neden olmuştur.

Giriş

Ortadoğu'nun yakın tarihi, pek çoğu sonuçsuz biten ya da daha doğrusu yaşanan sorunlara kısa vadede çözüm üretmeyen çok sayıda çatışmayla doludur. Bölge devletleri arasında bazıları ikili bazıları çok taraflı olan devletlerarası çatışmalar ve savaşların yerini zaman zaman bölge ülkeleri arasında bir vekâleten savaşa dönüşen iç savaşlar almıştır. Ancak her bir örnek yeni sorun alanları üretmiş, geçmişten kalan sorunlara çözüm getirememiştir. Uluslararası ilişkiler literatüründe savaşa yatkınlık derecesinde en üst sıralarda yer alan bölgelerden birisi olan Ortadoğu'da neredeyse birkaç yıl aralıklarla yeni savaş, çatışma, isyan ve iç savaş deneyimleri yaşanmaya başlamıştır. Bu eğilimin Soğuk Savaş döneminde de sürdüğü ancak iki kutuplu sistemin yıkılmasından sonra daha sık kendisini gösterdiği söylenebilir. Bu nedenle bu yazıda Ortadoğu'da dengelerinde yaşanan yeni tıkanıklık ve bunun sonucu olarak ortaya çıkabilecek yeni çatışma ihtimalleri ele alınacaktır.

Ortadoğu'daki Yeni Tıkanıklığın Nedenleri

Son 2 yıldır Ortadoğu'da yaşanan hızlı değişim, bölgenin 2003'ten beri yaşadığı kökten değişim sürecinin içinde yeni bir tıkanıklık noktasına ulaşmıştır. Ortadoğu'da I. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan ve II. Dünya Savaşı'ndan sonra tam anlamıyla yerleşen bölgesel ilişkiler, 1950 ve 60'lı yıllarda birçok Arap ülkesinde yaşanan devrimlerle kendi içinde kırılmalar yaşamıştır. Bu kırılmalardan sonra bölgedeki ittifaklar her seferinde yeniden değişmiş ve çoğunlukla küçük ya da bölgesel çaplı çatışmalar, iç savaşlar ya da

darbe-karşı darbe girişimleriyle sonuçlanmıştır. 1948'de İsrail'in kurulmasının ardından aralıklarla tekrarlanan Arap İsrail Savaşları, 1950'li yıllarda Mısır, Irak, Libya gibi devletlerdeki devrimlerden sonra diğer Arap ülkelerinde gerçekleşen darbe/karşı darbe (devrim/karşı devrim) süreçleri, 1979'da İran İslam Devrimi'nden sonra İran-İrak Savaşı ve Suudi Arabistan'daki karışıklıklar ve son olarak 2003'te Irak'ın işgalinden sonra 2006 yılında gerçekleşen İsrail-Hizbullah çatışması bu olaylara örnek olarak gösterilebilir. Sayıları artırılabilir bütün bu örneklerin temel paydası Ortadoğu alt sistemindeki temel kırılma noktalarının ardından ve genellikle önemli tıkanıkların yaşandığı süreçlerde ortaya çıkmalarıdır. Özellikle günümüz Ortadoğu'sunda 2003 sonrasında yaşanmaya başlayan değişim sürecinin hala tamamlandığı söylenemez. Irak'ın askeri ve siyasi olarak eski gücünü yitirmesi bölgedeki güç dengesinin "Sünni-Şii" ekseninde yeniden tanımlanmaya başlamasına neden olmuştur. İran'ın Irak'taki etkisini her geçen gün artırması, Hizbullah ve Hamas gibi devlet dışı aktörler yoluyla hem Arap-İsrail Barış sürecinin yönlendirilmesinde kritik bir rol oynamaya başlaması hem de Doğu Akdeniz'de ihmal edilemeyecek bir güç olarak belirmesi, Suriye'nin istikrarı ve Irak'ta oynadığı rol nedeniyle bölgede fiziki gücünün üzerinde bir etkinlik sağlaması 2005'ten itibaren "Şii Eksen" tartışmasının alevlenmesine neden olmuştur.

Şii Eksen'i'nde sayılan aktörlerin tamamının "Şii" olmamasına rağmen temelde İran'ın bölgedeki gücüne destek sağlaması "Sünni" olarak tanımlanan ve ortak paydaları statükonun devamı olan bir dizi devletin (Suudi Arabistan, Mısır, Ürdün,

Katar...) işbirliğini ortaya çıkmıştır. 2000'li yıllardaki bu mücadele o zaman da etnik ve mezhepsel boyutlar taşımaktaydı, bugün de taşımaktadır. Fakat bu güç mücadelesinin temeli sadece etnik ve mezhepsel boyutlara indirgenemeyecek kadar karmaşık olabilir. Ortadoğu'nun enerji kaynaklarının uluslararası piyasalara alternatif yollarla ulaşması, demografik baskı altında ezilen devletlerdeki otoriter rejimlerin kendi toplumlarını yönetememeleri, tek ürün ihracına dayalı ekonomilerin her geçen gün artırdığı gelir dağılımı bozukluğu, toplumsal adaletsizliğin dayanılmaz boyutlara ulaşması, hızlı ve aşırı silahlanmanın yarattığı savaş ihtiyacı gibi faktörler Ortadoğu'daki etnik ve mezhepsel sorunların arka planında yatan ya da onları her geçen gün besleyen faktörler olmuşlardır. 2000'li yılların ortasında yukarıda sayılan faktörlerin bileşkesi sonucunda nasıl bir çatışma yaşandıysa bugün de Ortadoğu benzer bir ortama doğru sürüklenmektedir.

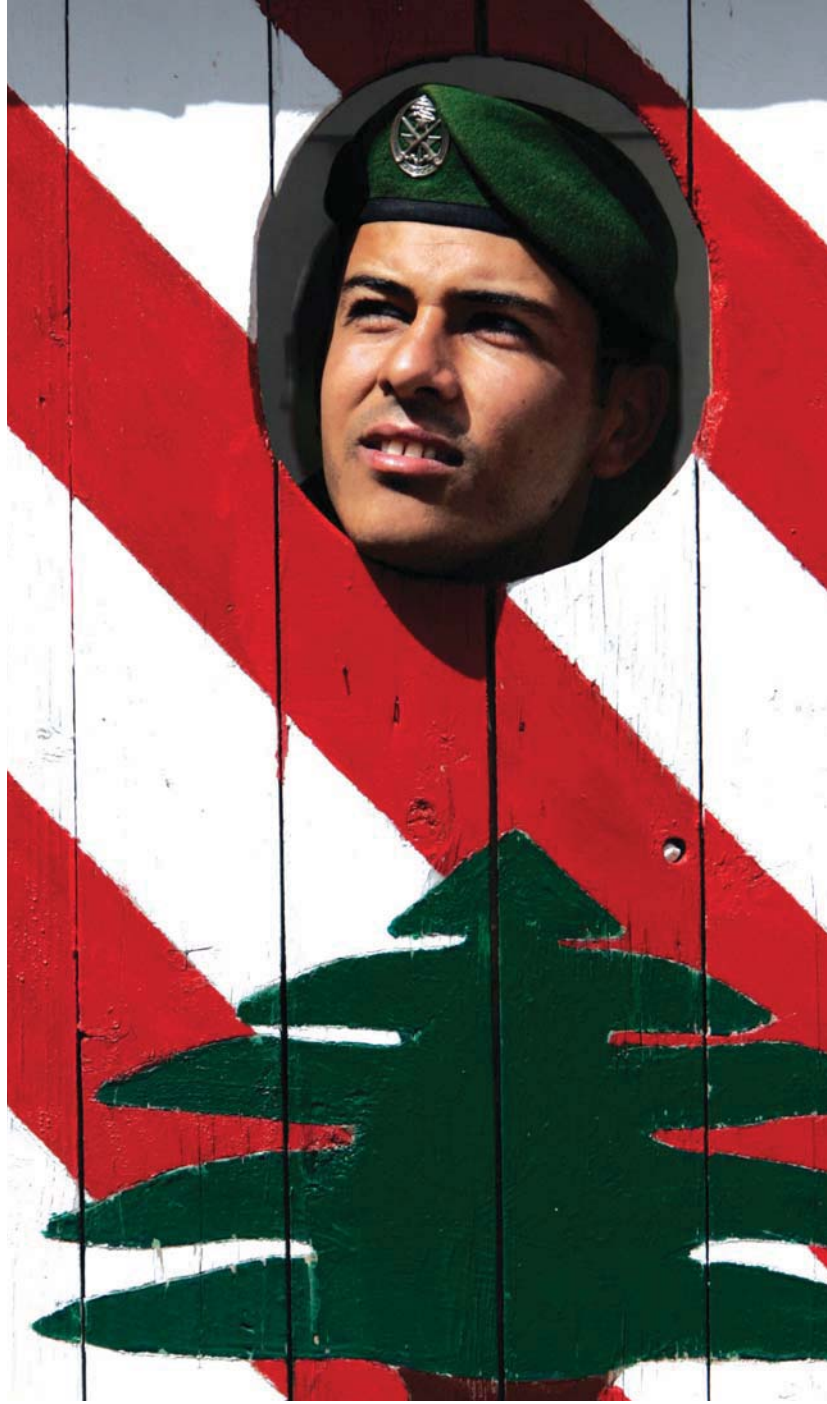
Hatırlanabileceği gibi, Ortadoğu'da 2000'li yılların ortalarına gelindiğinde

- Filistin'de barış süreci tıkanmış,
- Irak'taki iç savaş bölge devletleri arasında bir vekâleten savaşa dönüşmüş,
- Petrolün yarattığı refah sorgulanmaya başlanmış,
- Radikal dinci hareketler yeni savaş alanları bulmuş ve
- Hizbullah'ın Lübnan'da gücü artmıştı.

Böylece Ortadoğu devletleri arasındaki güç dengesinin İran ve müttefikleri lehine değiştiği bir durum ortaya çıkmıştı. Böylesine bir ortamda Hizbullah, İsrail'i istemediği bir savaşın içine çekerek İsrail'in yenilmezliği mitini yıkan bir çatışma yürütebilmişti. 1 aydan biraz fazla süren çatışmadan sonra İsrail'in sınırları ötesindeki gücünün sorgulandığı, Lübnan'ın daha fazla Hizbullah'ın kontrolüne geçmesine neden olan bir sürecin başladığı, Suriye'nin üzerindeki İsrail baskısının azaldığı, Hamas'ın Gazze Şeridi'ndeki Fetih varlığına son verdiği yeni dönemin kapıları açılmıştı. İran ve müttefiklerinin yükselişe geçtiği bu dönem birkaç sene devam etse de Ortadoğu'nun uluslararası sisteme eklenmesinden kaynaklanan sorunların ve yılların birikiminin yarattığı yeni dönüşüm süreci bölgede yeni bir dinamizm başlatmıştır.

Yeni Tıkanıklık Dönemi ve Yeni Çatışma Olasılığı

Kaynağı ve nedeni ne olursa olsun Arap Baharı sadece eskimiş, baskıcı ve eşitsizlik üreten rejimlerin yıkılmasıyla ya da krize girmesiyle sonuçlanmamıştır. Açık bir biçimde bölgedeki devletler arasındaki güç dengesini ve devlet dışı aktörlerin etkinliğini de etkilemiştir. Birebir analogi yapmak doğru olmasa da Arap Baharı'nın, Ortadoğu'daki güç dengesi üzerinde 2003 Irak'ın İşgali'nin yarattığına benzer etkiler yarattığı söylenebilir. Bu çerçevede Irak'taki değişimin yerini Mısır ve Suriye almıştır. Bir yandan Ortadoğu'nun en önemli siyasi ve askeri aktörlerinden olan Mısır iç sorunlara eğilmekten başını kaldırmaz duruma gelmiştir. Mısır'da 2011'de eski rejimin devrilmesinden sonra hala yerine yeni bir rejim yerleşememiş, ülke ekonomik ve siyasi krizlerle sürekli çalkalanır bir hal almıştır. Bu nedenle Ortadoğu denkleminin en önemli ayaklarından birisi en azından bugün için kendi sorunlarıyla başa çıkmaya çalışmakta, bölgenin geri kalanına şimdilik güç projeksiyonu yapamamaktadır. Ancak daha da önemlisi, Irak'ın yerini Suriye'nin almasıdır. Irak'takine benzer bir işgal süreci yaşanmadığı için Suriye'de rejim devrilmemiş olsa da Suriye'de 1,5 yılını dolduran iç savaş bölgenin yeni vekâleten savaş alanına dönüşmüştür. Bir anlamda İran ve rakipleri Suriye üzerinden bir vekâleten savaşa girişmişlerdir. Fakat aynı Irak'ta olduğu gibi Suriye'deki iç savaşın etkileri de sadece bu ülkeyle sınırlı kalmamıştır. Irak'taki iç savaş nasıl Ürdün'ü demografik ve ekonomik olarak etkilediyse Suriye'deki iç savaş da Lübnan'ı çok daha ağır bir biçimde etkilemektedir. Dahası, Irak'takinin ötesinde Suriye'deki iç savaşın diğer komşu ülkelerin siyasi ve ekonomik yapıları üzerinde de önemli etkiler yarattığı görülmektedir. Buna ek olarak, İsrail'deki siyasetin tıkanmışlığı, İran'ın içine sürüklendiği yönetim krizi, Suudi Arabistan ve Katar'ın Arap Baharı'nı Suriye'de sürdürürken Körfez'e sığmasını engelleme çabası 2011 yılından bu yana bölgedeki güç dengesini tersine çevirmektedir. Fakat güç dengesindeki değişim beklendiği kadar çabuk gerçekleşmemekte, tarihin başka dönemlerinde olduğu gibi bir kez daha statükoya toslamaktadır. Özetle, bir kısmı iç dinamiklerden bir kısmı

Hizbullah'ın Suriye'deki çatışmada taraf olması onu Lübnan içinde siyasi olarak zayıflattığı gibi askeri kaynaklarının önemli bir kısmının da erimesine neden olmaktadır.

devrimci değişim girişimlerinin başarısızlığından bir kısmı da bölge devletlerinin birbirleriyle mücadelelerinden kaynaklanan yeni dinamikler Ortadoğu'da yeni bir tıkanmışlık yaratmaktadır. Bu yeni tıkanıklık dönemi kabaca şöyle resmedilebilir:

1- Suriye'de kısa sürede devrilmesi beklenen Esad Yönetimi devrilmemiştir. Ülke her geçen

gün uzayan, ülkenin birliğini tehdit eden ve etkisi sınırlarının ötesine geçen bir uzatılmış iç savaşta sürüklenmektedir. Suriye'deki iç savaşın nasıl bitirilebileceği bilinmemektedir. Dahası, bölge devletlerinin ya da bölge dışı güçlerin başta parçalanma olmak üzere keskin bir değişimden duydukları korku ve endişe iç savaşta uzatmaktadır.

2- Arap Baharı'nın ilk döneminde eski yönetimlerin kolaylıkla devrildiği yerlerde bile değişim süreci yeni bir evreye ulaşmış, Mısır ve Tunus gibi ülkeler yeni bir istikrarsızlık dönemine sürüklenmiştir.

3- Suudi Arabistan ve Katar gibi ülkeler Basra Kröfezi'nden uzak coğrafyada değişim ve demokratikleşmeyi desteklerken Bahreyn'de kesin ve net bir tavır almışlardır. Arap Baharı'nın Bahreyn'e ulaşması şimdilik engellenmiştir, ancak bu engellenmenin sonsuza kadar süremeyeceği gerçeği Körfez devletlerini ciddi olarak düşündürmektedir.

4- Filistin'de Barış Süreci tamamen tıkanmıştır. Tıkanıklığın tek kaynağı İsrail ile Filistinliler arasındaki uzlaşmazlık değil, aynı zamanda İsraililerin (sürekli siyasi istikrarsızlık ve zayıf hükümetler) ve Filistinlilerin (Hamas ve Fetih arasında her geçen gün derinleşen güç mücadelesi) kendi içlerinde aşamadıkları iktidar mücadelesidir.

5- İran, hızla bir siyasi kaos ortamına sürüklenmektedir. İslam Devrimi'nden bu yana en gergin günlerini yaşayan İran iç siyasetinde ılımlular ile radikaller arasında bir güç mücadelesinin ötesinde son derece karmaşık bir güç mücadelesi patlak vermiştir. Bugün İran'da 2000'li yılların ortasında olduğu gibi içeride sağlanan ittifaklarla tüm dikkatini ve kaynaklarını dış mücadeleye yönelten bir rejimden ziyade dışarıdaki müttefiklerini teker teker kaybeden ve içeride üst üste siyasi kaoslar yaşayan bir rejim bulunmaktadır.

6- İran'daki siyasi kaosa rağmen, hatta tam da bu nedenle hızlanan nükleer çalışmalar ya da müzakerelerin etkisizliği İsrail'i her geçen gün artan bir güvenlik kaygısına yöneltmektedir. İçeride ve dışarıda sıkışan İran'ın rejimini garanti altına alma yolu olarak nükleer gücü görmesi İsrail'in

Ortadoğu'da tıkanmışlıkların sonunda en çok karşılaşılan olgu iki ya da daha fazla ülke arasında gerçekleşen doğrudan ya da vekâleten savaşlar olmaktadır. Bu nedenle Ortadoğu'daki mevcut tıkanıklığın önümüzdeki dönemde de devam etmesi halinde bölgede bir savaşın gerçekleşmesi ihtimalinin güçlü olduğu söylenebilir.

İran konusundaki endişelerinin artmasına neden olmaktadır.

7- Devletler ya da devlet dışı aktörler birkaç sene öncesindeki ittifaklarını değiştirmeye başlamışlardır. Bunun en belirgin üç örneği vardır: Türkiye, Hamas ve Mısır. Türkiye, Suriye ile sıkı bir ittifak halindeyken, bugün neredeyse çatışma noktasına gelmiştir. Hamas kısa bir süre öncesinde İran ve Suriye'nin önemli müttefikleri arasındayken bugün açıkça bu ülkelerden uzaklaşmaktadır. Mısır ise İsrail ile olan anlaşmasını tam olarak bozmamasına rağmen belirgin bir pozisyon değişimi sergilemektedir.

8- Ortadoğu siyasetinde Kürtler önemli bir dinamik olarak ortaya çıkmıştır. 2003'ten sonra Irak bağlamında önem kazanan Kürtler, Suriye'de de en önemli aktörlerden birisi haline gelmiştir. Suriye'de gerçek bir rejim değişikliğinin Ortadoğu'da yeni bir Kürt özerk yönetiminin ya da federal bölgesinin ortaya çıkmasıyla sonuçlanması ihtimali çok güçlüdür.

9- Suriye'deki iç savaş Lübnan'daki güç dengesini son derece yakından etkilemektedir. 2012 yılındaki pekçok olayın da gösterdiği gibi ülkedeki siyasi istikrarsızlık artmaktadır. Suriye'deki çatışmaların bir uzantısı olarak Lübnan'da da çatışmalar meydana gelmektedir. Ülkede parlamento seçiminin yapılması gerekmesine rağmen seçimin gerçekleşmesi olasılığı hayli düşmüştür.

Özetle Ortadoğu'da değişimin ulaştığı yeni aşama, bölgedeki hiçbir devletin memnun olmadığı, her bir devleti iç ve dış politikada krizlere sürük-

leyen ve bölgede siyasi mücadelenin dışında silahlı çatışmanın da tırmandığı bir noktaya ulaşmıştır. Maalesef, Ortadoğu'da bu tür tıkanmışlıkların sonunda en çok karşılaşılan olgu iki ya da daha fazla ülke arasında gerçekleşen doğrudan ya da vekâleten savaşlar olmaktadır. Bu nedenle Ortadoğu'daki mevcut tıkanıklığın önümüzdeki dönemde de devam etmesi halinde bölgede bir savaşın gerçekleşmesi ihtimalinin güçlü olduğu söylenebilir.

Sonuç Yerine: Nasıl Bir Çatışma?

Bu noktada sorulan soru ise savaşın ne zaman ve nerede patlak verebileceğidir? Her iki soruya da yanıt verebilmek tahminden öteye geçemese de Ortadoğu'nun yakın tarihi ve bölgedeki güç mücadelesinin kilitlendiği noktalar yaklaşık 1 yıl içinde İsrail ile Hizbullah arasında Lübnan topraklarında yeniden bir çatışma yaşanması ihtimalini diğerlerine göre daha güçlü kılmaktadır. Peki, neden Lübnan'da İsrail ve Hizbullah çatışması? Bu tür bir çatışmanın kesin bir galibi olmadıkça bölgedeki tıkanıklığın aşılmasında bir aşama olması mümkün değildir. Ancak yukarıdaki tablo dikkate alınırsa bölgedeki kamplaşmanın her iki taraftaki üyeleri karşılaştıkları stratejik tıkanıklığı aşmak için çatışmayı bir fırsat olarak görebilir. Olası bir çatışmanın taraflardan birisinin lehinde sonuçlanması bölgede yeni bir stratejik durum yaratabilir. Çatışmanın mevcut tıkanıklığı çözecek bir biçimde sonuçlanmaması ise önceki yıllardaki kısır döngünün bir süre sonra yeniden tekrarlanmasına neden olacaktır. Olası bir çatışmadan doğabilecek sonuçlar şunlar olabilir:

1- İsrail, İran'dan her geçen gün artan bir tehdit algılamakta, dahası kendi kamuoyunu sürekli olarak yeni bir çatışmaya hazırlamaya çalışmaktadır. Mevcut askeri ve siyasi koşullar İsrail'in İran ile doğrudan çatışmasını ya da İsrail'in İran'a bir hava saldırısı yaparak nükleer programını durdurmasını mümkün kılmamaktadır. Bu durumda sancılı bir dönemden geçerek kurulan yeni İsrail hükümeti için en iyi yol İran'a doğrudan vuramadığı darbeyi dolaylı yoldan vurmaktır. Hizbullah'ın Suriye'deki çatışmada taraf olması onu Lübnan içinde siyasi olarak zayıflattığı gibi askeri kaynaklarının önemli bir kısmının da erimesine neden olmaktadır. Dahası, Suriye'de rejimin düşmesi ihtimali İran için bir endişe kaynağıdır. Suriye'nin düşmesi halinde Doğu Akdeniz'de İran'ın tek müttefiki olarak Hizbullah kalacaktır. Bu nedenle Suriye düşmeden, Hizbullah tekrar Lübnan'ın içine odaklanmadan ve hatta konvansiyonel olmayan silahlara sahip olmadan İsrail'in Hizbullah'ı etkisiz hale getirme şansı olabilir. Hamas ile giriştiği son çatışmada yeni füze savunma sisteminden tatminkar sonuçlar alan İsrail'in Hizbullah'ın elindeki füzelerden eskisi kadar endişelenmediği görülmektedir. Dahası Suriye'deki iç çatışmadan kaynaklanan nedenlerle Hizbullah olası bir çatışmanın uzaması halinde lojistik sorunlar da yaşayabilecektir. Ancak İsrail'in bu tür bir çatışmadan istediğini alarak çıkması ancak İsrail'in Hizbullah'a kısa sürede kesin bir darbe indirmesi ve Lübnan'daki siyasi üstünlüğünü sarsacak bir durum yaratmasıyla mümkün olabilir. Aksi taktirde İsrail açısından çatışmanın mevcut durumu devam ettirecek bir sonuç üretebileceği söylenebilir. İsrail bu durumda uluslararası alanda bir kez daha meşruiyet kaybına uğrasa da bu İsrail'in stratejik çıkarlarını hayati bir biçimde etkilemeyecektir.

2- İsrail ile Lübnan arasındaki çatışma bir anlamda Arap devletleri ile İran arasında sıkışan denklemin aşılmasını sağlamak için bir araca dönüşebilir. Lübnan'da uzun süreden beri devam eden Hizbullah üstünlüğü İsrail ile girilen her savaştan sonra artmıştır. Buna karşın Suudi Arabistan'ın Lübnan'da kendisine yakın grupları iktidar için desteklediği bilinmektedir. Fakat tüm desteğe rağmen Hizbullah'ın askeri gücüyle desteklediği siyasi üstünlüğünü diğer grupların

aşması mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla bu tür bir çatışmada İsrail'in Hizbullah'a vurabileceği ağır bir darbe Lübnan'daki güç dengesinin Hizbullah karşıtı ya da Körfez Ülkeleri yanlısı grupların lehine değişmesine neden olabilir. Bunun da ötesinde Hizbullah'ın İsrail ile gireceği bir çatışmada alabileceği bir darbe Suriye'deki çatışmanın sona erme sürecini de hızlandırabilir. Hizbullah'ın desteğinden mahrum kalan Şam Yönetimi'nin hemen çökmesini beklemek doğru olmasa da Esad Yönetimi açısından bu gelişmenin önemli bir darbe olacağı unutulmamalıdır.

3- Lübnan'daki olası çatışmanın Suriye'deki olaylar üzerinde orta ve uzun vadede etki yaratması kaçınılmazdır. Bir kere bu tür bir çatışma Esad Yönetimi'ni doğrudan kurtarmayacaktır. Çatışmayı bahane ederek Suriye İsrail'e saldırmadığı sürece, Şam ile Tel Aviv arasında bir çatışma yaşanması olasılığı düşüktür. Dolayısıyla Şam'ın diğer Arap devletlerine ve Arap kamuoyuna yönelik İsrail ile çatışan tek Arap devleti olma yönündeki propaganda girişimi sonuç vermeyecektir. Dahası Suriye'nin bu tür bir çatışmaya dahil olması İsrail'in Suriye ordusuna vurabileceği ağır bir darbe ile Suriye'de rejimin ömrünü azaltabilir. Fakat Hizbullah'ın İsrail ile çatışmaya girmesi Suriye'ye giden önemli bir desteği kesebilir. Bu destek Suriye rejimi için her geçen gün daha hayati hale geldiğinden olası bir çatışma Suriye'deki iç savaşta Şam'ın kayıpları hanesine yazılacaktır.

4- Hamas'ın taraf değiştirmesinden sonra Hizbullah'ın uğrayacağı büyük güç kaybı Ortadoğu'daki değişim sürecini Lübnan'a doğru yönlendirebileceğinden Akdeniz kıyısında değişim yanlısı olan Suudi Arabistan ve Katar gibi ülkeler önemli bir kazanım elde edecektir. Hizbullah'ın etkisi nedeniyle etkilemekte çok zorlandıkları Lübnan'a girebilecek olan bu devletler İran'a vuracakları bu darbeye önemli bir mevzi daha kazanacaklardır.

5- Bu tür bir çatışma İsrail ve bazı Arap ülkeleri açısından olumlu sonuç doğurabileceği gibi tam tersi sonuçlar da üretebilir. Özellikle olası bir çatışmadan Hizbullah'ın gücünü koruyarak çıkması İran ve müttefikleri açısından önemli bir stratejik zafer olabilir. İran'da iç politikanın her geçen

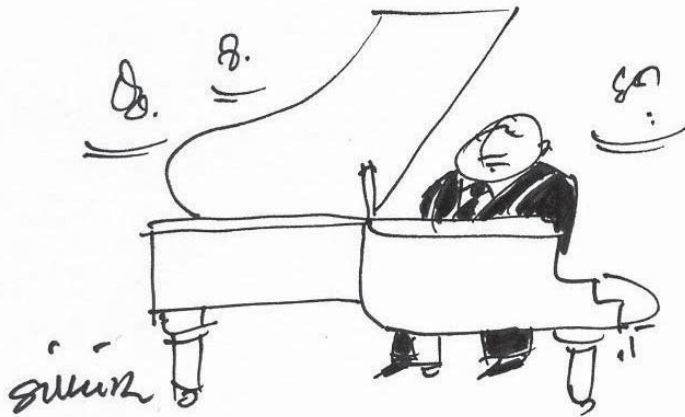
gün daha fazla krize sürüklendiği bir ortamda dış politikada yaşanacak bir kriz ülke içindeki kaos ortamının büyümesini engelleyebilir. Özellikle dini lidere bağlı olanlar ile muhafazakarlar arasındaki güç mücadelesinin tırmanışa geçtiği şu dönemde bölgede İran'ın daha da güçlenmesi için çatışmaların sürdürülmesini savunan taraflar için bu savaş bulunmaz bir fırsattır. Dış tehdit gerekçesini göstererek ülkedeki iç karışıklıkları engellemek isteyen İran'daki hâkim grup içeride daha da sertleşmenin meşruiyetini dışarıdaki bir çatışmayla sağlayabilir. Bu nedenle İsrail ile Hizbullah arasındaki savaş İran rejimi içindeki kırılmalar için bir panzehir olabilir.

6- Diğer yandan İsrail ile Hizbullah arasındaki olası bir çatışmadan Hizbullah'ın güçlenerek çıkması Suriye rejimi açısından psikolojik ve hatta maddi bir avantaj yaratabilir. Hizbullah'ın gücünü koruyabilmesi sadece bölgesel denklemler açısından değil Lübnan'daki denklemler açısından da önemlidir. Lübnan'da bir kez daha Hizbullah karşıtı grupların zayıflaması Lübnan'dan Suriyeli muhaliflere yapılacak yardımı azaltacağı gibi Hizbullah'ın daha güçlü bir biçimde Suriye'deki işlere odaklanmasını beraberinde getirebilir.

7- Lübnan'da olası bir savaş Batı dünyasında Suriye savaşının yayılma etkisine ilişkin korkuları tetikleyeceğinden Batı ülkelerinin zaten Suriye'ye müdahale konusundaki isteksiz tutumunu daha da pekiştirecektir. Böylece Suriye'deki rejim kendisini daha da güvenli hissedecektir.

8- İran, Lübnan'daki bir çatışmayı yanıtsız bırakmayacak, bu durumdan İsrail kadar Körfez ülkelerini de sorumlu tutacaktır. Bu durumda Bahreyn'in yeniden istikrarsızlığa sürüklenmesi mümkün olabilir. İran'ın Bahreyn kozunu oynaması ise siyasi mücadele sahasını genişletebileceği gibi Lübnan'da köşeye sıkışması halinde bile süreci tersine çevirmeye yönelik bir hamle olabilecektir.

Özetle, bölgedeki sıkışan güç dengesi ve ilişkiler her geçen gün daha da tıkanmaktadır. Bu ise gerek devlet/rejim tipleri gerekse bölge dinamikleri nedeniyle savaş eğilimi yüksek bir bölge olan Ortadoğu'da yeni bir çatışmanın işaretlerini vermektedir. Türkiye'nin de bu tür bir çatışmadan etkilenmesi kaçınılmaz olacağından bu olasılığa karşı kendisini hazırlaması gerekmektedir.

- Bu parçayı da iş mini veremeyeceğim üst düzey bir yetkili için geliyorum!